

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

היכל תשיעי
קובץ שלשלת האור
שער שלישי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנתם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

שופטים

(חלק כד שיחה א)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלוש לבריאה

שנת הקהל

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות

שבוע פרשת שופטים, כו מנחם-אב — ד אלול, ה'תשפ"ג (ב)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2023
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

שופטים

א. בנוגע למצות מינוי מלך – „שום תשים עליך מלך”¹ – ידועה השאלה:²

כאשר בני ישראל בקשו משמואל הנביא „תנה לנו מלך”, לא הי' שבע רצון מזה כלל³, וגם הקב"ה אמר לו „כי אותי מאסו גו”⁴ – ולכאורה, הרי זו מצוה שהקב"ה צוה לישראל? ובפרט ע"פ מאמר חז"ל⁵, „ג' מצוות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ, להעמיד להם מלך כו” – שמזה מובן שזוהי מצוה נעלית ביותר, ואף מן המצוות התלויות בארץ.

וגם, אם תביעתם למלך באותו זמן היתה דבר בלתי רצוי – למה צוה אר הקב"ה לשמואל הנביא להעתר לבקשתם ולמנות להם מלך?

ב. ומבואר בזה בחסידות⁶, שהמכוון במינוי מלך הוא בבי' אופנים (זה למעלה מזה):

א. טעם פשוט, כי (בלשון המשנה?) „אלמלא מוראה (של מלכות) איש את

בני ישראל מצד עצמם מאמינים, מבינים ומרגישים שחיותם נמשכת ובאה (ממלכותו של) הקב"ה, וענין זה צריך לעורר בהם את הביטול להקב"ה. אבל כאשר הם נמצאים במצב שבו חסר אצלם ביטול זה – זקוקים הם למלך בשר ודם, שע"י מורא ממלכותו וכו' ית' לישראל:

א) פרשתנו יז, טו.

ב) אברבנאל פרשתנו „הספק העשירי”. ושם לאח"ז מביא תי' כו"כ מפרשים, ע"ש. כלי יקר פרשתנו עה"פ. רד"ק ש"א ת, ה. וראה סנהדרין כ, ב. רמב"ם הל' מלכים פ"א ה"ב. ועוד.

ג) ש"א שם, ו. וראה שם יב, יב ואילך.

ד) שם, ז.

ה) סנהדרין שם. ספרי ראה (יב, י). ועוד.

ו) רמב"ם ריש הל' מלכים.

ז) סהמ"צ להצ"צ מצות מינוי מלך פ"א ופ"ג, ע"ש באורך (בהבא לקמן ס"ב-ג).

ח) אבות פ"ג מ"ב.

8) רש"י שלח טו, לט.

9) ש"א ט, ב. ונת' באוה"ת בראשית (כרך ד)

ע' 1528. שם שה"ש (כרך ב) ע' תיד-טו. ועוד.

יש חסרון ביראה, מאיזו סיבה שתהי', הרי אע"פ שצריך הוא לבוא ליראה וביטול בכח עצמו, ללא השפעת המלך, מכל מקום, אי אפשר להמתין עד שיגיע למדריגה זו, ובינתיים יהי' ח"ו יהודי ללא עול מלכות שמים;

עליו לקבל על עצמו מלך שיפעל אצלו ענינים אלו, ואח"כ במשך הזמן יבוא לדרגת הביטול והיראה מצד עצמו, ומזה גם לדרגות דסוג הב' – ע"י מלך, כנ"ל.

ד. מכל ענין יש ללמוד הוראה בעבודת ה':

אע"פ שבזמן הגלות אין לנו מלך – אמרו חז"ל¹¹, „מאן מלכי רבנן“. כשם שישנה מצוה של מינוי מלך, עד"ז נצטווה איש ישראל בציווי של מלכי רבנן „עשה לך רב“¹².

ובזה יש הוראה מהענין הנ"ל: ישנם הסוברים שבנוגע לענינים תחתונים יכולים הם בעצמם להבין ולהחליט, וממילא אינם צריכים לשאול אודותם אצל „רב“.

במשנה נאמר „עשה לך רב“, כל יהודי צריך שיהי' לו רב – ואילו הוא סבור שהכוונה בזה היא בנוגע לענינים נעלים, אבל כשמדובר אודות ענינים פשוטים, מאמין הוא בעצמו, ואינו זקוק להשפעה של רב. ביכלתו לפעול זאת לבדו.

ואף שעובר משך זמן ועדיין עומד הוא באותו מצב הנמוך – אעפ"כ סבור הוא שאין כדאי ללכת בשביל זה ל„רב“. הוא ימתין „עד שיערה עליו

נפעל אצלם יראה וביטול למלך מלכי המלכים הקב"ה.

אבל כאשר מצבם של בני ישראל הוא כדבעי, וישנו אצלם ביטול זה לאלקות מצד עצמם – אזי הפעולה והחידוש של (מינוי) המלך הם באופן נעלה יותר: המדריגות באלקות שבני ישראל מצד עצמם אינם יכולים להגיע אליהם, להיתום למעלה מהשגתם – הנה המלך (שמצד מעלתו כנ"ל יש לו השגה גם בהם) ממשיך ומשפיע אותם לעם ישראל, וענין זה פועל בהם שתהי' אצלם גם דרגא נעלית יותר ביראה וביטול – ביטול שלמעלה מהבנתם והשגתם.

ג. עפ"ז יתורצו שאלות הנ"ל:

שמואל הנביא רצה שמצבם של בני ישראל יהי' באופן כזה, שיעמדו בביטול לאלקות מצד עצמם, ללא צורך במלך, והמלך יפעל אצלם את הדרגא היותר נעלית של ביטול ויראה (בכלל – יראה עילאה); אבל בני ישראל בקשו „מלך לשפטנו ככל הגוים“¹⁰ – מלך שיפעל אצלם את שלילת הענין ד„איש את רעהו חיים בלעו“ – ודבר זה מורה שהיתה חסרה אצלם הדרגא דיראת שמים שצריכה להיות אצל בני ישראל מצד עצמם. ולכן אמר הקב"ה „כי אותי מאסו גו“ – חסרה להם יראת שמים.

ומובן, שאעפ"כ נעתר להם הקב"ה וצוה למנות מלך – כי, כאשר ליהודי

(10) ש"א ה, ה. ועד"ז שם, כ. – ומש"נ בפרשתנו (שם, יד) „אשימה עלי מלך ככל הגוים אשר סביבותי“ – ראה רמב"ן שם, דמש"נ „אשימה עלי גו“ הוא „מרמיזותי על העתידות שכן הי' כששאלו להם כו“, אבל אי"ז מעלת ענין המלוכה כפי שצ"ל ע"פ תורה.

(11) ראה גיטין ספ"ה.

(12) אבות פ"א מ"ו ומט"ז.

רוח ממרום", עד שיתעורר ביראה כדבעי, ויתקן כל מה שצריך לתקן – בכח עצמו.

ו"רב" זה ילמד וישנן עמו את הפרשיות שהי' המלך קורא בהקהל – שמע והי' אם שמוע וכו'¹⁸; תחילה שמע, שענינה קבלת עול מלכות שמים¹⁹, ואח"כ "והי' אם שמוע גו' (ואזי) ואספת דגניך", ויבארו גם בהשגה שקיום, "ואספת דגניך" תלוי בקיום, "שמוע תשמעו";

ולאחרי שיעורר אצלו את הדרגא התחתונה של ביטול וקבלת עול, ימשיך עליו גם את המדריגה הנעלית – יראה עילאה.

ולכל הנ"ל שייכות מיוחדת לעקבתא דמשיחא, ערב ביאת משיח צדקנו – שענינו ב' הדברים²⁰: רב (ילמד תורה לכל העם, אפילו לאבות ומשה רבינו²¹) ומלך – מלכא משיחא.

(משיחת שמחת בית השואבה, שנת הקהל, תשי"ג)

ועל זה היא ההוראה דמינוי מלך ברוחניות בזמן הזה: הגם ש"עלך" – אצל בני ישראל) ענינו ופעולתו של מלך שייכים בעיקר בנוגע למדריגות נעלות, הרי כשישנו מצב ד"אותי מאסו", ח"ו, או חשש למצב כזה – יש להשתמש מיד במורא המלך בשביל ענין זה.

ה. כמו כן, יש מי שאומר שאינו מצא לעצמו "רב". עליו לדעת שזהו מעצת ופיתוי היצר. כי בודאי לא אלמן ישראל¹³, ולא תתכן מציאות כזו, שבין בני ישראל לא נמצא אף אחד שיש לו אהבת ה' ויראת ה' יותר ממנו, וממילא יוכל לשמש עבורו "רב"¹⁴. אלא שבשביל זה צריך להיות "ענשה" (גם מלשון "מעשין על הצדקה"¹⁵, כפיית ישות עצמו) ויגיעה – עליו להתייגע ולחפש, עד שימצא "רב". כי על עצמו אסור לו לסמוך¹⁶ – מוכרח הוא שיהי'

17 מגילה ו, ריש ע"ב.
18 סוטה מא, א (במשנה). רמב"ם הל' הגיגה פ"ג ה"ג. – נת' לקמן ע' 204 ואילך.
19 ברכות רפ"ב (במשנה). הובא בפרש"י סוטה שם ד"ה ושמע.
20 סהמ"צ להצ"צ שם.
21 לקו"ת צו יז, א. ש' האמונה פנ"ו ואילך.
סהמ"צ שם.

13 ראה ב"ר (פנ"ו, ז) "אין דור שאין בו כמשה".
14 להעיר מפ"י הרמב"ם ורבינו יונה לאבות שם.
15 ב"י לטיו"ד סרמ"ח. נת' בד"ה ועבדי דוד תרצ"ט. וראה לקו"ת בחוקותי מח, א.
16 כמחז"ל (אבות פ"ב מ"ד) אל תאמין בעצמך.

